

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1.

СІМ'Я – ПРОВІДНИЙ ІНСТИТУТ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ

План заняття

1. Сучасні моделі сім'ї.
2. Статеворолева ідентифікація дитини в сім'ї.
3. Гендерна диференціація ролей і обов'язків у сім'ї.
4. Ставлення батьків різної статі до доньок і синів.
5. Гендерний аналіз ціннісних орієнтацій сучасних батьків і дітей.

Контрольні питання

1. Що таке модель, модель сім'ї?
2. Які Вам відомі сучасні моделі сім'ї?
3. Які основні способи конструювання гендерної ролі?
4. Як проявляється диференційований підхід у придбанні батьками дитячих іграшок?
5. Чи потрібно диференціювати іграшки для хлопчиків та дівчаток?
6. В чому проявляються особливості статевої соціалізації дівчат і хлопців у сім'ї?
7. Чи потрібно жінці працювати: за й проти.
8. Чому жінки більше займаються домашнім господарством?
9. Чи повинна людина (чоловік і жінка) вміти шити, готувати їжу, ремонтувати побутові прилади й ін.?
10. Чи потрібно відноситися по-різному до батька, матері, брата, сестри?
11. Чи впливають на гендерний розвиток дитини відносини в родині сім'ї, де проживає кілька поколінь?
12. Які причини безстатевого виховання?
13. В чому виявляється шкідливість неправильної статевої орієнтації?
14. Чи є нормальною людина – гомосексуал, трансвестит?
15. Яким чином проходить гендерний розвиток дітей у неповних сім'ях.
16. Які умови повноцінного сексуального формування дитини і сім'ї?
17. Вкажіть типові помилки батьків у статевої соціалізації дітей.
18. Як відповіді на питання дітей впливають на статево соціалізацію дітей?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст понять: статоролева ідентифікація,
2. Здійсніть порівняльний аналіз гендерних відносин у різних моделях сучасної сім'ї. Результати відобразіть у таблиці.
3. Обґрунтуйте кожну з переваг сімейного виховання в статевої соціалізації дітей: природність, тривалість виховних впливів, інтегральний характер, емоційність, індивідуалізація тощо.
4. Продіагностуйте гендерні стереотипи сучасних батьків (на прикладі конкретної сім'ї).
5. Визначте гендерні стереотипи батьків (татусів і мам), які проявляються у вихованні доньок і синів.
6. Виявіть подібність і відмінність ціннісних орієнтацій сучасних батьків і дітей. Чим це пояснюється з точки зору гендерного підходу?

7. Об'єднайтесь у малі групи. Складіть «фотографію» з життя вашої родини: підрахуйте, скільки приблизно часу витрачають кожний і кожна з членів родини на різні види домашньої праці

Години дня / члени сім'ї	мама	тато	донька, 12 років	син, 13 років	бабуся, дідусь, інші члени родини
7:00 – 7:30					
...					
23:00 – 23:30					

Презентуйте результати вашої праці.

- Які враження від отриманих «фотографій»?
- Що можна побачити на цих «фотографіях»?
- Як розподіляється час на виконання домашньої праці між членами родини? Від чого це залежить?
- Які думки викликало у вас це завдання?

8. Виконання вправ „Асоціації”, „Скульптура сім'ї”, „Пограємо у сім'ю”, „З якої казки”, „Для чого потрібна сім'я?”, „Я – майбутній тато, я – майбутня мати”, „Валізи для найкращого тата та найкращої мами”, „Світ мам і татусів”.

9. Гендерний аналіз ситуацій – визначення типової й нетипової гендерної соціалізації дитини в умовах сім'ї.

Ситуація 1.

- Мама, купи мені, будь-ласка, ляльку!
- Ляльку? Навіщо тобі лялька? У тебе вже багато іграшок. Та й в ляльки грають дівчата, а ти ж хлопець.

Ситуація 2.

- Синочок, залиш посуд, мама прийде й виміє. Підемо краще футбол дивитися. Дитина продовжує забирати й мити посуд.
- Ти, що не мужик? Футбол не будеш дивитися?

Ситуація 3.

Хлопчик 3-х років приміряє мамині туфлі, користується лаком для нігтів, красить помадою собі обличчя. На що батьки реагують спокійно, показуючи й пояснюючи, як правильно носять туфлі й використовують парфумерію.

Ситуація 4.

Дівчинка-дошкільниця з мамою й братом грають в „Сім'ю”. Мамі дали роль мами, брат роль дочки, а дівчинка вирішила бути батьком. Грали дружно й довго. Кожному вдалося вдало зіграти свої ролі.

Ситуація 5.

Батьки підлітків увечері їм повідомляють: „Іван, щоб в 23 години був дома, а ти, Ніна - в 22 години”. Дочка спробувала заперечити батькам, на що одержала таку відповідь: „Іван - хлопець, а ти - дівчина. Щоб в 10 була дома. Зрозуміла?”. Чи вірний підхід у батьків до виховання дітей-підлітків? Як би Ви зробили на місці батьків і дітей?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8 ПЕДАГОГІЧНА ПРОФЕСІЯ Й ГЕНДЕР.

План заняття

1. Сегрегація по статі в професійній сфері.
2. Дискримінація за ознакою статі в сфері зайнятості.
3. Особливості жіночої професійної й ділової кар'єри.
4. Гендерні стереотипи та їхній вплив на професійну самоореалізацію особистості.
5. Специфіка ставлення педагогів до хлопчиків і дівчаток.
6. Гендерні особливості соціальної активності вчителя.
7. Гендерний аналіз навчальної літератури з педагогіки.
8. Підготовка майбутніх вчителів до гендерного навчання й виховання школярів.

Контрольні питання

1. Чи існує соціальна потреба суспільства в розвитку гуманізму, соціальної активності, конкурентноспроможності всіх громадян, незалежно від статі?
2. В чому полягає об'єктивна необхідність зміни гендерних ролей?
3. Чи являється нерівноправність жінок із чоловіками в сфері виробничих відносин основною характеристикою гендерних відносин у сфері ділової взаємодії? Чому?
4. Що становить собою явище професійної сегрегації?
5. В чому проявляється професійна сегрегація?
6. Наведіть приклади вертикальної та горизонтальної професійної сегрегації.
7. В чому суть феноменів: „скляна стеля” та „липка підлога” в сфері професійних гендерних відносин?
8. Назвіть критерії гендерного аналізу навчальної літератури з педагогіки.
9. Які Ви знаєте методи гендерного аналізу?
10. Чи відомі Вам дослідження в галузі гендерного аналізу навчальної літератури з педагогіки?
11. Якщо є, то хто виконував дану роботу й які отримав результати?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст понять: Професійна сегрегація, дискримінація в сфері зайнятості, „скляна стеля”, „липка підлога”, гендерні стереотипи, професійна соціалізація, професійна орієнтація.
 2. Проведіть дослідження відношення педагогів до хлопчиків та дівчат. Опишіть, які гендерні стереотипи Ви виявили? Чим вони пояснюються?
 3. Наведіть приклади емпіричних досліджень гендерних відносин у професійній сфері.
 4. Прочитайте оголошення.
 - На постійну роботу потрібні **МИЙНИЦІ ПОСУДУ Чоловіки/жінки** до 40 років, приємної зовнішності, без шкідливих звичок.
 - Терміново потрібна **ДОГЛЯДАЛЬНИЦЯ**. Чоловік із медичною освітою.
- Дайте відповіді на запитання.
- Які думки виникнуть у чоловіка, який прочитає ці оголошення?

- Які думки виникнуть у жінки після прочитання цих оголошень?
- Хіба тільки люди приємної зовнішності можуть бути працьовитими мийницями чи мийниками посуду? Чи важливі такі додатки до оголошень?
- У чому ви бачите прояв гендерної асиметрії мови? Яка його причина?
- До чого це може привести?

5. Нижче у формі чоловічого роду дано назви деяких професій. Напишіть їх у формі жіночого роду.

Вчитель, геолог, лікар, бандурист, організатор, пілот, електрик, вівчар, лектор, редактор, поет, директор, акушер.

- Прокоментуйте результати вашої роботи.

6. Об'єднайтесь у групи. Зобразіть на аркуші паперу людину, потрібну на ринку праці.

Презентуйте ваші «портрети».

7. Занотуйте характеристики людини, яка потрібна на ринку праці. Аркуш паперу поділіть на дві частини таким чином:

Які чоловіки потрібні на ринку праці?	Які жінки потрібні на ринку праці?

Обговоріть у групі.

- Які вимоги роботодавці частіше висувають до чоловіків (вік, освіта, зовнішність, професіоналізм, досвід роботи тощо)?
- Які вимоги роботодавці частіше висувають до жінок (вік, освіта, зовнішність, професіоналізм, досвід роботи тощо)?
- Чи збігаються вимоги до чоловіків і жінок?
- Про що це свідчить?

8. Визначте, за якими критеріями оцінює майбутнього вчителя при прийомі на роботу керівник школи, якщо він:

- маскулінний чоловік;
- маскулінна жінка;
- андрогенний керівник незалежно від статі.

- Які риси особистості може не враховувати керівник? Чому?

9. Розв'язування педагогічних ситуацій.

Ситуація 1.

Дві подруги ведуть розмову про свого приятеля.

- Катрусю, ти чула новину: Петро з 11-Б вступив до університету культури на бібліотечний факультет?

- Ну то й що?

- Воно то й нічого, але ж ...

- Яка різниця? Добре, що вступив. Крім того, коли людина закохана у книги, це багато про що говорить.

- Ні, особисто я не уявляю нашого Здорованя бібліотекарем.

Взагалі, як хлопець додумався обрати таку професію? Ні, ця професія не для нього. Не чоловіча це професія!

- Які думки викликала у вас ця ситуація?
- Чи справді хлопець обрав дивну як для чоловіків професію?

Ситуація 2.

Мама двох малолітніх дітей хоче поміняти роботу, щоби місце роботи було поблизу домівки. Побачивши на дверях магазину оголошення «Запрошуємо на роботу молодих людей чоловічої статі віком до 30 років», вона звернулася до адміністратора з проханням роз'яснити їй, чому вона, жінка, не може працювати на цій посаді, адже вона є добрим фахівцем у галузі торгівлі. Адміністратор відповів, що власник магазину хоче взяти на роботу саме молодого, до того ж неодруженого, чоловіка, оскільки пошлюблені жінки та чоловіки створюють проблеми. Мовляв, вони піклуються про те, як забезпечити свою родину, а не про прибуток роботодавця.

- Наведіть свої аргументи на користь мами з дітьми.
- Наведіть свої аргументи на користь адміністратора магазину.
- Які закони порушує власник магазину?
- Чому необхідно знати законодавство про працю при влаштуванні або звільненні з роботи ?

10. Прочитайте оголошення.

I. Запрошуються:

СЕКРЕТАРІ

Жінки 22–28 років з досвідом роботи від 1 року, знанням ПК, офісної техніки, дисципліновані.

II. Запрошуємо на роботу

АНАЛІТИКА ВІДДІЛУ ЗБУТУ

Чоловіки 24–35 років, вища освіта (маркетинг, соціологія, математика), ПК, ІС: (обов'язково).

- Як ви думаєте, чому на посаду секретаря роботодавці надають перевагу жінці, а на посаду аналітика – чоловікові?
- Згадайте ще приклади професій, посад, на які запрошують або тільки чоловіків, або тільки жінок.
- Які професійні, особистісні можливості відкриваються для жінок і чоловіків за умови їх самостійного, свідомого вибору професії, посади?
- Які закони порушують роботодавці?
- Чи багато вам трапляється подібних оголошень? Наведіть приклади.

III. Прочитайте оголошення.

- Приватне підприємство запрошує на роботу ОХОРОНЦІВ-ЖІНОК у віці 25–45 років.
- Які думки викликало у вас це оголошення?
- Чи часто на роботу охоронців запрошують жінок?
- Чим це може бути обумовлено?
- Чому так сталось?
 - На постійну роботу в торговий центр потрібні чоловіки-ПРИБИРАЛЬНИКИ 18–55 років.
- Які думки викликало у вас це оголошення?

- Чи часто на роботу прибиральників запрошують чоловіків?
 - Чим це може бути обумовлено?
 - Чому так сталось?
 - Велика видавнича компанія на конкурсній основі проводить відбір на вакансію: ПОМІЧНИК ДИРЕКТОРА ДЛЯ РОБОТИ З КЛІЄНТАМИ. Вимоги: жінки без вікових обмежень, вища або середня спеціальна освіта, бажаний досвід роботи з людьми.
- Зверніть увагу на те, що в оголошеннях про роботу зазвичай відмічають вік кандидата на посаду.
- Які творчі, особистісні перспективи може знайти для себе жінка, якщо вирішить влаштуватись на цю роботу?
11. Виконання вправи „Сходишки”.
 12. Виконання вправи „Портрет лідера”.
 13. Виконання вправи „Подолайте сумніви у своєму стилі”.
 14. Створіть колаж „Дівчина-лідерка, юнак-лідер”.